

איש לרעהו

לקט אמרות חז"ל
רעיונות, עובדות
והנהגות מגדולי
ישראל,
על מדות טובות
שמביאות לאהבת
הזולת הנלמדות
מפרשת השבוע

מכון אהבת אמת – המרכז להעמקת ערכי אהבת הזולת

ע"ש ר' עבי יהודה דומוביץ ז"ל – רח' אבן עזרא 2 ירושלים 9242402
טל: 02-5671812 פקס: 077-7671812 דוא"ל: paypal: ahavemet@012.net.il

שבת קודש כה אלול תשע"ז: הדלקת נרות: ירושלים 6:09 תל-אביב: 6:25 חיפה: 6:16 מוצאי שבת: ירושלים: 7:32 תל-אביב: 7:22 חיפה: 7:22 ר"ת: 8:00

פרשת נעבים – וילך

אחדות ושלום

מאחדות לשלום...

פעם אחת נסע כ"ק האדמו"ר מאוסטרובצה – רבי מאיר יחיאל האלשטוק זצ"ל לעיירה פלונית כדי להשיב כבודו של המרא דאתרא. ויהי בהגיעו למבואות הישוב פגשו בו שני רבנים חשובים, שבאו גם הם למטרה זו אך לא הצליחו. אמרו לו: חבל על הטירחת. אין פה מה לעשות. כל אנשי העיירה בלא יוצא מן הכלל התאחדו יחדיו ללחום ברב.

חייך הרבי והשיבם: "אם כל אנשי העיירה מאוחדים ותמימי דעים כנגדו, הרי שוב אין פה מחלוקת... ובוודאי שכונה שרויה ביניהם... ואם יש כאן השראת השכינה, אפשר למצוא עצה מה לעשות בכדי שהכל על מקומו יבוא בשלום..."

ואכן כך הוה. הרבי מאוסטרובצה ישר את ההדורים. פייס בדברים נעימים את כל מי שצריך לפייס, ולא ארכה השעה עד שהלכו כולם ביחד עמו לבקש מחילה מאת הרב.

מרבנני תורה מעולם החסידות

"לשמור על רוח האחדות..."

בתשרי תרפ"ה נבחר הרכב חדש ל"ועד הקהילה" בפוניבז'. עם התכנס הוועד החדש לשיבתו הראשונה ביקש הגאב"ד הגאון רבי יוסף שלמה כהנמן זצ"ל בדברי ברכתו, לשמור על רוח האחדות ולהמנע מפירוד לבבות באשר "יש בה ערובה טובה להצלחת הפעולות המעשיות על הקהילה".

ואכן במהלך חודשי החורף הבאים, נכחו אנשי ועד הקהילה לראות עד כמה צדק הרב דמתא כשתבע מהם לשמור על האחדות. כי רק בכח המאוחד יכלו לעמוד כנגד כנופיה של בריונים מאנשי הצבא שהשתוללה בחוצות העיר והתכוונה לזרוע הרס בבתי המסחר היהודים, וע"י האחדות הצליחו לגבור עליהם.

הרב מפוניבז'

מעלה טובה לכל אדם מישראל להיות קשור ומאוחד עם הרבים !

נלמד מהפסוק: "אתם נעבים היום כולכם" ... (פרק כט-ט) והובא בדת זקנים (לבעלי התוס'): [אמר משה רבינו לישראל] אימתי תהיה לכם הצבה והעמדה? היום כולכם, כשתהיו באגודה אחת כולכם. וכן אמרו חז"ל, אמר משה לישראל, אם אתם אגודה אחת, אתם נעבים היום. מה היום פעמים מאפיל, פעמים מאיר, אף אתם אעפ"י שאפילה לכם, הקב"ה עתיד להאיר לכם אור עולם... אימתי? כשתהיו באגודה אחת (מדרש לקח טוב)

נאמר בתהלים (כט-יא) "ה' עוז לעמו יתן ה' יברך את עמו בשלום". וביאר החיד"א זצ"ל (בספרו אהבת דוד): ידוע כי ישנם רמ"ח מצוות עשה כנגד רמ"ח אבריו של אדם. והקב"ה קידשנו במצוותיו. וצריך להבין: הרי במציאות לא יתכן שאיש ישראל יקיים את כל המצוות, שהרי ישנן מצוות המיוחדות לכהנים בלבד וישנן מצוות שאינם מגיעים לכדי קיום אצל כל אדם!!

אלא התשובה היא, שכאשר ישנה אחדות בין כל שבטי עם ישראל, הרי כולם נחשבים כאיש אחד! ונמצא שכל העם מקיים יחדיו את כל המצוות ולכל אחד מישראל יש חלק בכל המצוות שיקיים חברו.

הוא שאמר הכתוב: "ה' עוז לעמו יתן" - אין עוז אלא תורה (זבחים קטז). ואותה נתן לעמו. אך עדיין לא כל אחד יוכל לקיים את כל מצוות התורה, על כן ממשיך הפסוק: "ה' יברך את עמו בשלום". כלומר: רק אחרי שישרור שלום ואחדות בין כל חלקי העם וממילא יהיו נחשבים לגוף אחד, יוכלו כולם לקיים את כל המצוות, שכן לכ"א מישראל יהיה חלק במה שחברו מקיים.

כח האחדות חיוני גם להגן על צביון מצוות התורה ועל עיקרי היהדות. כפי שלמד זאת כ"ק האדמו"ר מגור בעל ה"אמרי אמת" מהפסוק בפרשת "ראה" "אחרי ה' אלוקיכם תלכו ואתו תיראו ואת מצוותיו תשמרו ובקולו תשמעו..." שנאמר בלשון רבים. ואילו בפרשת "עקב" נאמרו אותם דברים בלשון יחיד (=את ה' אלוקיך תירא אותו תעבוד...) מה פשר השינוי?

אלא מבאר הרבי מגור: אם בימים כתיקונם מסוגל כל יהודי לעבוד את ה' אפילו ביחידות, הרי בזמן שיש מסיתים ומדיחים בעולם, אין בכח היחיד לפעול מאומה. מוכרחים אז לגבש מכל היחידים כח מלוכד ומאוחד של רבים כדי להגן על היהדות.

לפיכך בפרשת ראה שמדברים על נביא שקר המסית ומדיח, מצווה הכתוב בלשון רבים, שכן אז מוכרחים היחידים להתלכד כאיש אחד, כדי לקיים "אחרי ה' אלוקכם תלכו"...

"מכון אהבת אמת" ומערכת "איש לרעהו" מאחלים לקוראי העלון ולכל בית ישראל כתיבה וחתימה טובה, שנת אהבה אחוה שלום ורעות

יעביר על מדותיו וימחול אף למי שהרבה להכעיסו!

נלמד מהפסוק: "אתם נעבים היום כולכם לפני ה' אלוקיכם" (פרק כט-ט)

וכתב רש"י (להלן יב): למה נסמכה פרשת "אתם נעבים" לקלות: לפי שעם ישראל הוריקו פניהם ואמרו מי יכול לעמוד באלו. התחיל משה מפיסם אתם נעבים היום, הרבה הכעסתם למקום ולא עשה אתכם כליה והרי אתם קיימים לפניו. עכ"ל. כי על כן, כך דרכו ומדותיו של הקב"ה, א-ל רחום וחנון, אך אפים ורב חסד, נושא עוון ופשע. וכמו שהאריך בביאור ענין זה הרמ"ק בספרו תומר דבורה (פ"א) עיי"ש. א"כ, על האדם ללמוד מדרכיו ומדותיו של הקב"ה, כמו שדרשו חז"ל מהפסוקים "והלכת בדרכיו" ו"לדבקה בו" מה הוא רחום וכו' אף אתה. מה הוא סובל ומאריך אפו למכעיסיו, כן האדם יסבול רעותיו של חברו ויעביר על מדותיו היינו "שלא ידקדק למדוד מדה למצערים אותו, אלא מניח מדותיו והולך לו", (כלשון רש"י ר"ה יז).

ידועים דברי חז"ל בגמרא (ר"ה יז). "כל המעביר על מדותיו מעבירין לו על כל פשעיו". נמצא לפי"ז, כי כדאי לאדם לסבול את צער ההבלגה והיותו בשביל רווח עצום של מחילת פשעיו. וכדברי הראשית חכמה (שער הענוה פ"ג): "יראה בעין שכלו כי יותר ראוי לו לסבול צער מועט בשביל שכר מרובה, ולא להפסיד ברגע את כל המעלות הנזכרות, ויבוא לגרום הפסד מרובה, שנשמתו והשכינה מסתלקין ממנו [כשמצטער ומקפיד], ועד שישוב, כמה טורח צריך עד שיסתלק רוח הטומאה ממנו.

"משל למה הדבר דומה? לאדם שיש בידו קיתון של מים ונוד שמן אפרסמון, ובא לו איזה צער, וצריך בהכרח לוותר על אחד מהם שילך לאיבוד, הלא וודאי דרך השכל הוא שיפסיד הפסד קטן, שהוא הקיתון של מים, כדי להרוויח רווח גדול, שהוא שמן אפרסמון שבידו, ואם יעשה להיפך, וודאי לשוטה יחשב. כן הוא ענין הכעס וההקפדה על הזולת. אם יסבול האדם מלהשיב על חרפתו שימחול על כבוד גופו, שהוא הפסד מועט, שאינו הפסד כלל לפי עין השכל, ירוויח רווח גדול למעלת נשמתו, שיעבירו לו על כל פשעיו.

הגאון רבי יעקב ניימן זצ"ל היה אומר בשיחותיו בשם **החפץ חיים** (הובא בדרכי מוסר): איך אנו בדרגתינו השפלה נכין עצמינו לקראת ימי הדין הממשמשים ובאים, והרי בימינו קשה מאד לשוב בתשובה בלבב שלם. אלא העצה היא שלכל הפחות ישתדל כל אחד להעביר על מדותיו. להתפייס עם חבריו ולאהוב כל אדם, ובזכות זה הקב"ה יעביר על מדותיו ויעבור על כל פשעיו.

והיה אומר הגה"צ **רבי אליהו לופיאן** זצ"ל בענוותנות: "איני יודע אם מדת ה"קפדנות" מתוקנת אצלי, כי יתכן שמה שאיני מקפיד הוא משום שכל אחד מכבד אותי. אבל אילו באתי לידי נסיון אפשר שהייתי מקפיד. משל למה הדבר דומה? לגנב שלא מצא זמן או מקום מתאים לגנוב, כלום נאמר שתיקן את מדת חמדת הממוץ?"

והוסיף: מדת ה"וותרנות" ו"מעביר על מדותיו" נבחנות בביתו של אדם. שבו הוא הבעלים וחושב שכולם חייבים לקיים פקודתו. שם אפשר לבדוק כיצד הוא מצטיין במדה זו לפי איך שנוהג עם אנשי ביתו.

את הפסוק "טובים השנים מן האחד" (קהלת ד-ט) פירש הגרי"ש **אלישיב** זצ"ל: אם רואים אצל שני אנשים שהשלום והשלווה שוררים ביניהם, אין זאת אלא "מן האחד" - מאותו אחד שמעביר על מדותיו ומוותר לחברו! שאם לא כן, לא יתכן שהשנים יהיו טובים זה לזה....

"החלטתי לוותר על תביעתי..."

סיפר רבינו יוסף חיים מבגדד זצ"ל (בספרו 'בן יהודע' ב"מ ל): מעשה באדם שנסע מביתו לתקופה מסויימת, ובזמן זה ניצל שכנו את העדרותו ובחר לבנות ולהרחיב את דירתו על חשבון שכנו וגרם לו נזק בכמה דברים.

כשהזר האיש לביתו וראה את הנזקים שעולל לו שכנו, חרה לו הדבר על מאד וחמתו בערה בו. הוא הלך מיד להתלונן בבית הדין ולהזמין לדין תורה.

והנה לאחר זמן חזר האיש לביתו ונתברר שהתחרט מתביעתו ולא נכנס כלל לבית הדין... שאלוהו בני ביתו בפליאה רבה: מדוע חזר בו מתלוננתו על שכנו שכן עולל לו? השיב להם בעל הבית כדברים הבאים:

"כשהלכתי בדרכי לבית הדין, נזדמן לי לראות הלווית גביר גדול ומפורסם שנשא אותו לקברו. ידוע לי כי גביר זה עסק בארבע השנים האחרות בבניית בית גדול ומפואר לו ולמשפחתו, וממש בזמן האחרון הושלם הבית ועדיין לא הספיק לגור בו, והנה עתה מוליכין אותו לקברו אמה רוחב על שלוש אמות אורך ושוכב בתוך העפר. אמרתי אז לעצמי למה אתקוטט ואריב בשביל הדירה הזו שלמעשה אינה שלי... כי קניני העוה"ז הבל, ועיקר הקנינים הם של עולם הבא, ולכן החלטתי לוותר על תביעתי..."

מויתור רק מרוויחים...

כשדיברו פעם בנושא מעלת היותו, שאל תלמיד חכם את הגרא"ל **שטיינמן** שליט"א: "נניח שיש לי ישיבה, ואחד מהרמ"ם השתלב יפה שהוכיח עצמו כמצליח ממני, וברבות הימים השתלט על הישיבה לגמרי, האם גם אז יש לי לשתוק?"

השיב הרב שטיינמן: "כן! ואספר לך עובדה: **הסבא מסלבודקה** הזמין את הגאון **רבי איסר זלמן מלצר** זצ"ל לבוא להיות ראש ישיבה. אבל רא"ז חשש שחמותו תצטער שהוא הצעיר מקבל משרה לפני גיסו המבוגר יותר - **רבי משה מרדכי אפשטיין**. מה עשה? הציע שגם הוא יבוא עמו. ואכן שניהם הגיעו להרביץ תורה בישיבה.

ואולם ראו אז ששיטות הלימוד שלהם שונות זו מזו ואינם יכולים לתפקד יחד. קם רבי איסר זלמן ועזב והלך לסלוצק. ובסופו של דבר הרוויח מכך, כי הנה ספרו "אבן האזל" הוא ספר יסוד של כל עולם התורה, וכן זכה לחתן כמו הגאון **רבי אהרן קוטלר** זצ"ל שכל תורת לייקווד ממנו. **רבי אהרן לייב**

למה מנה כפולה?

לגאון מטפליק - רבי שמשון אהרן פולונסקי זצ"ל היה ידיד אישי, ד"ר מרדכי אליאש, שמסר לו בכל חודש סכומי כסף לחלקם לצדקה. הוא לא נהנה מהכספים, אף לא פרוטה אחת. כי אם חילק הכל לעניי ירושלים. היו שבאו אליו לביתו, והיו ששלח אליהם לביתם.

פעם הבחינו בני ביתו ששולח למשפחה פלונית מנה כפולה... שאלו אותו: מה ראה על ככה? השיב להם רבי שמשון: "להוי ידוע לכם שכאשר יצאתי מהפוגרומים ברוסיה לילך ארצה, רעבנו לחם. האיש הזה שאני שולח אליו כעת, היה אז גבאי צדקה, אך קפץ את ידו ממני. עכשיו התהפך הגלגל. אני המחלק צדקה והוא המקבל. ובכדי שלא להכשל ח"ו בשמירת טינה, הריני שולח לו במדה גדושה יותר, שלא יתבעוני ח"ו בעולם האמת, אולי נקמתי ונטרתי..."

מרבצי תורה מעולם החסידות

פתק הזכויות...

מעשה בת"ח שפגע בו אדם בצורה נוראה. לאחר כמה ימים, שלח לו אותו אדם שפגע בו, פתק, ובו הוא מבקש שימחל לו.

אותו ת"ח שהיה עדיין פגוע מאד עד עמקי נפשו, נתקשה מאד לסלוח לו, עד שביקש לקרוע את הפתק. אך כאן התערבה אשתו וביקשה ממנו שלא יקרע את הפתק אלא הציעה לו את העצה הבאה:

"קח את הפתק ותכניס אותו בין דפי הסידור שלך, וכשתעמוד בתפלת שמונה עשרה לפני הקב"ה, ותאמר "סלח לנו אבינו כי חטאנו" וכו' תעצור לרגע, תיטול את הפתק ותפתחנו למולך ותאמר בלבך: רבונו של עולם, כל כך קשה לי לסלוח ולמחול לאדם זה. אך בכל זאת, אני מתגבר על רגשותי ואני מוחל לו בלבב שלם. אנא רבש"ע, סלח ומחל לי גם אתה על עוונותי ופשעיי".

חשוקי חמוז

ללמד בטוב טעם ובסבלנות עד שיהיו הדברים ברורים ורהוטים בפי התלמידים!

נלמד מהפסוק: "ולמדה את בני ישראל שימה בפיהם" (פרק לא-יט)

ודרשו חז"ל: מנין שחייב אדם לשנות לתלמידו עד שילמדנו? שנאמר "ולמדה את בני ישראל" ומנין עד שתהא סדורה בפייהם? שנאמר "שימה בפייהם" (עירובין נד:). וכתב הרמב"ם (פ"ד מתלמוד תורה ה"ד): "הרב שלימד ולא הבינו התלמידים כראוי, מפני עומק הסוגיא, או מפני שהיתה דעתם קצרה, לא יכעוס עליהם ולא ירגז, אלא חוזר ושונה הדבר אפילו כמה פעמים עד שיבינו עומק ההלכה."

בגמרא (נדרים לח.) מבואר שמשה רבינו מצווה את התורה ומצוותיה לכל ישראל. עם זאת נאמר עליו שנהג טובת עין ונתנה לישראל, ועליו הכתוב אומר "טוב עין הוא יבורך". ושאלה הגמרא: אם מצווה ללמד לישראל משום שניתנה התורה גם לישראל, מהו "טוב-עין" שנהג בה משה? ותיצרה הגמרא, שמחלק ה"פלפולא" [=דרך ההבנה דבר מתוך דבר ודרכו החריפות ועומק החכמה והשכל שבתורה - עפ"י פירוש הראשונים] הוא שניתן רק למשה ובזה נהג טובת עין ונתנה משלו לישראל.

ובעלון איש לרעהו (פרשת בהעלותך שנה זו), הצענו בפני הקוראים הנכבדים ב' קושיות עפ"י גמרא זו וביקשנו שיואילו בטובם לתרצם. הקושיה האחת היתה על תרוצו של המהר"ל (בגור אריה) שתיירץ את קושית המפרשים: מדוע נקראו רק בני אהרן "תולדות משה" מפני שלימדן תורה, והרי לימד את כל ישראל בציווי ה' ובדין שיהיו הכל תולדותיו?!

ותירץ המהר"ל, שהתורה לא ניתנה למשה אלא רק כדי ללמדה לישראל ואלמלא ישראל לא היתה ניתנת לו, לכן לא שייך שישראל יהיו בניו בלמדו אותם [הסברא בזה מובנת, כי "תולדות" שייך כשנותן מעצמו מה ששייך לו, ולא שמוכרח בציווי ה' לתת לאחרים מה ששייך להם. ואינו דומה ללמד בן חברו תורה שנחשב "ילדו", שכן לימוד זה אינו שייך לתלמיד הזה שמלמדו, וגם אינו חייב ללמד דווקא אותו] מה שאין כן את בני אהרן לימד משה מעצמו יותר מישראל, ולכן נחשב כאילו ילדם. **ושאלנו:** הרי לפי המבואר בגמרא הנ"ל (נדרים לח.) נמצא שאין כל הבדל בין כל ישראל לבני אהרן שהרי לכולם נהג משה טובת עין ולימד מעצמו את חלק ה"פלפולא" שלא נצטוו ללמדם, וא"כ במה נחשבים בני אהרן "תולדות משה" יותר מבני ישראל?!

והיו מן הקוראים שתיירצו שאת בני אהרן לימד משה באופן פרטי יותר מאשר לימד את כל ישראל (ויש בזה השפעה יתירה על הבנת התלמיד), ומכיון שלא נצטוו ללמדם באופן כזה אלא עשה כן רק מנדבת לבו, לכן נקראו תולדותיו. ואולם תרוץ זה צ"ע, שהרי מפורש בגמרא (עירובין נד:) שמשה לימד באופן פרטי גם את אהרן אף יותר מבניו, וכן את הזקנים אף יותר מכל העם, וא"כ היה מן הדין שאף הם יקראו "תולדות משה" כמו בני אהרן?!

קושיה נוספת שאלנו על תירוץ המהר"ל שנראים דבריו (בגור אריה) סותרים למה שכתב הוא עצמו (בנתיבות עולם - נתיב התורה - ח") שבאופן שמלמד תורה את מי שכבר חכם בתורה ואינו אלא מוסיף לו על תורתו, בזה לא נחשב כאילו עשאו וילדו. וא"כ הכיצד נחשבים בני אהרן "תולדות משה" מפני שהוסיף ללמדם יותר, והרי כבר למדו קודם לכן את כל עיקר התורה עם כל ישראל, כמבואר בגמרא (עירובין נד:) והיו כבר חכמים בתורה?!

והנה מתוך שלל התרוצים שנשלחו לנו על ב' השאלות, שמחנו לקבל מאחד הקוראים הנכבדים הוא הרה"ג רבי אליהו עבוד שליט"א מספר תרוצים המנוסחים בטוב טעם ודעת ממקורות שונים, אך אולי מוקצר הבנתנו גם הם לא העלו ארוכה ליישב את ב' השאלות ששאלנו וכמו שנעיר להלן, ונתמצת כמה מהתרוצים בקצרה:

(א) את ה"פלפולא" לימד משה ישירות רק לאהרן ולבניו ולזקנים, והם חזרו ולימדו לכל העם (עפ"י ספר "זאב יטרוף"). ויש להעיר על תרוץ זה: הרי אין כל רמז בגמרא (נדרים לח.) על החילוק הזה? ועוד: א"כ, גם אהרן והזקנים היו צריכים להקרא "תולדות משה"? ויתרה מזו: אם אהרן ובניו והזקנים מסרו את ה"פלפולא" לכל ישראל, היו ישראל צריכים להקרא תולדותם, [או תולדות משה מצד "שלוחו של אדם כמותו"]. זאת ועוד: לפי המהר"ל (בנתיבות עולם) לא היו צריכים כלל להקרא "תולדות משה" שהרי כבר היו ת"ח ובני תורה מקודם לכן מצד שלימדם עיקר התורה?!

(ב) ישנם ב' אופני "ללמד" שבזה יחשב כאילו עשאו: 1) מלמד תורה לעם הארץ. 2) מלמד לחכם גדול ומשלימו בכך בדיעת התורה. והשלים משה את בני אהרן כאופן השני ולכן נקראו תולדותיו, (עפ"י "דברי חנינא"). וגם תרוץ זה צ"ע: וכי שייכת מציאות כזו "להשלים חכם בדיעת התורה" הרי אין גבול לחכמת התורה ולידיעתה וככל שיותר יעמלו בה ימצאו בה חידושי? זאת ועוד: מנין לחדש שאת אהרן והזקנים לא השלים?!

(ג) משה לימד את ה"פלפולא" רק לבני אהרן בפרטיות, והם, עפ"י ציווי משה, לימדוה לכל העם. ולכן רק הם נקראו "תולדות משה", וזה מגלה שגם כל התורה שלימדם היתה בעין טובה [גם אלמלא הציווי] ולכן נקראו "תולדות משה" ומיושבת גם הקושיה השנייה) ואולם תרוץ זה גם צ"ע שהרי לא מסתבר שרק אותם ילמד משה בטובת עין ולא לאהרן ולזקנים. מלבד זאת הרי מפורש בגמרא ש"משה לימד "פלפולא" את כל ישראל, ואין רמז שהיה זה רק "אגב" בני אהרן ובאמצעותם? ולכן כ"י עדיין צ"ע.

"אל תחזיק טובה לעצמך"...

נשאל הגאון רבי שמעון שקאפ זצ"ל, מה הניע אותו לקבל על עצמו מחדש, לעת זקנותו, את העול הכבד של הרבצת התורה כראש ישיבה בגרודנא?

נענה רבי שמעון ואמר: בזמן שבת המקדש היה קיים, נמצא כהן אחד, בן קמצר שמו, שידע לכתוב את שם השם בארבע אצבעותיו בבת אחת, והזכירו חז"ל (יומא לח.) את שמו לדראון, משום ששרב לגלות את סודו לאחרים, אם כן, אף אני שמחונן בכשרון מיוחד לחנך ולהרביץ תורה, חוששני מאד, שלא אהיה נמנה עם אותם ששמרו את הסוד לעצמם...

מריבצי תורה ומוסר

"כאילו ילדו"...

קיים כ"ק האדמו"ר מקלויזנבורג - רבי יקותיאל יהודה הלברשטאם זצ"ל את מאמר חז"ל: "כל המלמד בן חברו תורה כאילו ילדו". הוא היה נוהג בתלמידיו אבא רחימאי בילדיו "כנשר על גוזליו". ו"כאשר ישא האומן את היונק" ממש. בבקרים היה הולך האדמו"ר בעצמו אל חדריו הפנימיים להעיר את תלמידיו מן השינה וליטול את ידיהם כדת.

הוא היה מעורה בכל הבעיות והנושאים שהטרידו כל תלמיד. נערים פתחו סוגר ליבם והשיחו בפניו את כל דאגותיהם כבנים לאביהם. הוא השתדל בכל כוחו לבוא לעזרת התלמיד היתום ולפעול לרווחתו בכל העניינים.

כשנמצא לתלמיד זיווג הגון, היה הרבי משים עצמו "שושבין" להכניסו לחופה ולרקוד בחתונתו ריקוד מצוה, כאילו היה אביו מולידו, וסייע בידו להקים בית נאמן בישראל.

לפי האש

"ושננתם לבניך" - אלו התלמידים...

בישיבה שהיה הגאון רבי יהודה קרביץ זצ"ל ר"מ בה, התנהגו קבוצת תלמידים באופן שלילי ועשו מעשה שטות. אמר להם כי יש לו ספק אם מותר לו ללמדם תורה במצב כזה, ולכן רוצה לשאול על כך את החזון איש. הוא נכנס בערב שבת לשאול ואמר לו החזון איש שישב אחר השבת...

בשבת זו קיבל רבי יהודה עליה לתורה בפרשת קריאת שמע, בה הוזכר הפסוק "ושננתם לבניך" ופירש: "אלו התלמידים". ונזכר במעשה שאירע עם החפץ חיים כאשר רב התייעץ עמו אם לקבל רבנות מסויימת והשב לו שיכנס אחר השבת ובשבת קיבל חלה עליה ויצא לו לקרוא את הפסוק "מה יצא הדבר" והסיק שעליו לקבל את הרבנות והסכים עמו החפץ חיים.

חזר הרב קרביץ לביתו של החזון איש וסיפר לו המעשה עם הח"ח, ושחשב שגם כאן יש לו רמז בפסוק "ושננתם לבניך", והסכים עמו החזון איש.

מעשה איש

ומי כעמך ישראל

בין איש לרעהו – סיפורים בני זמננו

זהירות חוטפים! / הרב נפתלי וינברג

אלא שהכוחות החיצוניים מקבלים לידם "נשק רב עוצמה" - וכפי שהתבאר (עפ"י האריז"ל - שער היחוד).

* * *

נתבונן, כמה נכשלים בלשון הרע, רכילות, דיבור בחזרת הש"ץ, אונאת דברים ושאר דיבורים אסורים? וכעת ניקח בחשבון שאחרי המעשים הללו הם שוכחים לעשות תשובה, והולכים להתפלל או ללמוד - אוי! איזה כח יונקים אז הכוחות החיצוניים חלילה!

בל נשכח. גם בפתחה של השנה ה-5778 מאז שהאדם נלחם נגד היצר הרע, זה האחרון עדיין לא פשט את הרגלו! ב-50 השנים האחרונות התווספו עשרות אלפי ספסלים בבתי המדרש, אז חשבתם שהיצר הרע ישן? טעות בידכם. זה לעומת זה עשה אלוקים. על כל מתפלל נוסף, על כל לומד נוסף, הוא מתאמץ בכל כוחותיו להכשיל יותר בדיבורים אסורים וכך הוא "חוטף" לעצמו עוד אנרגיה ועוד כח להשחית! זה גם יכול להיות הסבר, אולי חלקי, לתופעת האלימות המוגברת בכל העולם ואף בתוכנו, מריבות, גירושין וכו' ל"ע, שהרי כוחות הטומאה יונקים מכל אלו שעוסקים בקדושה אחרי שחטאו ושכחו לחזור בתשובה.

* * *

מה הפתרון?

ראש לכל להימנע ככל האפשר מדיבורים אסורים. וכאשר כן נכשלים, לא להמשיך בשגרה. לעצור! לחזור בתשובה מיידית. ה"סלח לנו" וה"השיבנו" חייבים להיאמר שלוש פעמים ביום, מעומק הלב, בכל הכוונה, כדי לזכות "לטהר את הפה" ובכך למנוע מכוחות הרע לחטוף לנו את המצוות שלנו!

לפני הלימוד כדאי להרהר בתשובה, ואף להתוודות באמת בשלוש מילים "חטאתי. עויתי. פשעתי". זה לוקח שלוש שניות, ומרוויחים בכך עולמות!

בצעירותי זכיתי להסתופף במשך 15 שנה אצל מורי ורבי, המקובל הגה"צ רבי וועלוול חשין זצ"ל. הוא היה מברך אותי "שתהיה תמיד בתשובה". בשעתו עניתי "אמן", אך לא ירדתי לעומק דעתו. ברור שתמיד טוב להיות בתשובה... לקח לי שנים לרדת לעומקה של ברכה:

כשאתה תמיד בתשובה כל המעשים שלך הם לזכות. כאשר חלילה לא - הם "נחטפים" על ידי החיצונים כמבואר בזוהר הק' הנ"ל ובמקום לתקן אתה רק מקלקל!

חודש אלול. זמן ההתחדשות. ליצור קשר טהור חדש עם אבא שבשמים. קשר רציף, תמידי, כזה שאף "גורם זר" לא מתערב בו, ולא "משתלט" לנו על המצוות והמעשים טובים שלנו!

אם כלל המתפללים והלומדים יקדישו את השניות הספורות לחזרה בתשובה לפני עשיית המצווה והלימוד, אין ספק שמידת הדין בעולם תדעך, הנהגת החסד תתגבר ונזכה כולנו לשנה טובה ומתוקה וגאולה שלמה בקרוב!

הדפים האחרונים של לוח השנה אשר הולכים ונתלשים, מהווים הזדמנות מחייבת למעט התבוננות. על העולם הגדול שמסביבנו, ועל העולם הקטן שבתוכנו.

כולנו תקווה שמהרה יבוא גואל, אך עד אז עדיין מוטל עלינו להשתכשך עם מציאות שאיננה מתוקנת. מציאות של מעלות ושל חסרונות. אין חדש תחת השמש.

אמנם, בנקודה זו עלינו לעצור ולבחון האם החסרונות של אתמול הם החסרונות של היום, או שמא חלילה מתפתחת לה התדרדרות נוספת שאותה חובה לבלום, ובכל הכוח!

* * *

בימים אלו מעיינים עמך בית ישראל ב"הלכות ראש השנה" המתחילות בשולחן ערוך בסימן תקפ"א. סימנא מילתא היא שהסעיף האחרון של ס' תק"פ - הצמוד להלכות ראש השנה - דן בשיטה שיש לצום בימי שני וחמישי "על חורבן הבית, ועל התורה שנשרפה ועל חילול השם - ולעתיד לבוא יהפכם השם לששון ולשמחה". לצערנו הרב, החסרונות הללו בתוקפם, ובפרט חילול השם. מי העלה על דעתו בעבר שבבתי הכלא יהיה "אגף לשומרי מצוות" עם בית כנסת וכשרות מהודרת - האין זה תרתי דסתרי?... מה זה אם לא חילול-השם?!

לא נשפוט כאן את האסירים שברובם הינם מסכנים שלא עמדו בניסיון. נשתדל לשפוט אותם במבט חיובי, ולציין שלמרות הכל גם במקום מושבם הם משתדלים לשמור על יראת השמים. אבל החילול-השם חי וקיים, הן בארץ והן בתפוצות.

איך מסבירים את ההתדרדרות? אפשר לעשות זאת בכמה דרכים. הרי אפילו חז"ל כבר ניבאו זאת לפני מעל 2000 שנה, בכל מה שנכלל במושג "עקבתא דמשיחא". אך השאלה המעשית היא, האם ניתן לשפר את המצב? ואם-כן אז כיצד?

* * *

לפני שנציע תשובה לשאלה, נקדים לבאר בכמה מילים פשוטות מושג שמקורו בעולם הקבלה והחסידות. הכוחות "החיצוניים" מסמלים כידוע את כוחות הרע שבעולם, בעוד "הפנימיים" את הטוב.

מנין הם יונקים את מקור כוחם וחיותם? חוץ מהכוחות הטבעיים עצמן שיש להם, עלינו לדעת שהכוחות החיצוניים פועלים ללא הרף, ובכל הכוח, לאתר "פרצות" דרכן הם יכולים לחדור ולינוק מכוחות הטוב - "הפנימיים". אם הם מצליחים במשימה, מוזרק להם אנרגיה אדירה בכוחה הם יכולים לחולל הרס רב, נזקים ופורענויות.

דוגמא מבהילה לדבר מביא מרן החפץ חיים זי"ע (שער הזכירה פ"ז) בשם הזוהר הק' וי לו לאדם שמוציא מפיו דיבור אסור ולאחר מכן דיבור קדוש, שהרוחות הטמאות "חוטפות" את הדיבורים הקדושים ואינן מקבל עליהן שכר.

אך עלינו להבין שלא רק שהאדם לא מקבל עליהן שכר,

היית מעורב בסיפור שקשור לבין אדם לחבירו? שמעת ממקור ראשון?

ספר לנו עכשיו! פקס: 077-7671812 דוא"ל: ahavemet@012.net.il